

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 9/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt lagen om främjande av integration

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remiterade den 24 september 2014 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt lagen om främjande av integration (RP 162/2014 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Timo Meling och överinspektör Juha-Pekka Suomi, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet

- direktör Jari Saarinen, Sydöstra Finlands arbets- och näringsbyrå,
- jurist Eeva Vartio, FPA
- chef för sociala frågor Sinikka Näätsaari, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- chef för sociala frågor Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- expert Mikko Räsänen, Finlands Näringsliv rf
- ordförande Jukka Haapakoski, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation TVY rf
- verksamhetsledare Niina Jussila, Arbetslöshetskassornas Samorganisation.

Dessutom har ett skriftligt yttrande lämnats av
— professor Raija Huhtanen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt lagen om främjande av integration.

Arbets- och näringsbyråernas möjligheter att fokusera på utbudet av offentlig arbetskrafts- och företagsservice skulle förbättras genom att överlåta utredningen av hinder för att vara på ar-

betsmarknaden, väntetiden för arbetsmarknadsstöd och frånvaro från sysselsättningsfrämjande service från arbets- och näringsbyråerna till dem som betalar ut arbetslöshetsförmånerna. Verkställigheten av systemet med utkomstskydd förenklas genom att vissa intyg som ska visas för arbets- och näringsbyrån och arbetsmarknadsstöd som betalas som integrationsstöd slopas.

Arbetslösa hänvisas till geografisk rörlighet och utbildning. Förutsättningen för att få arbetslöshetsförmån är att arbetssökande åläggs skyldighet att under vissa förutsättningar i anknytning till arbetsresans längd även ta emot arbete som erbjuds utanför pendlingsområdet. Dessutom ska en ung person utan utbildning även inleda studier då ansökan till utbildning inte är en förutsättning för att få arbetslöshetsförmån, men den unga ändå har ansökt om och fått studieplats.

Rätten till arbetslöshetsförmån under tiden för sysselsättningsfrämjande service för unga personer utan utbildning förtydligas.

Bestämmelsen om väntetid för arbetsmarknadsstöd ändras bland annat så att väntetiden inte gäller personer med funktionshinder som har avlagt sina studier i enlighet med en individuell plan. Familjedagvårdare och vissa andra som utan självförvällande är förhindrade att utföra arbete ska få arbetslöshetsförmån under bestämda förutsättningar medan anställningsförhållandet fortgår men arbetet och lönebetalningen avbryts.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Propositionen har samband med genomförandet av regeringens strukturpolitiska program. Den syftar främst till att minska arbets- och näringsbyråernas uppgifter vid genomförandet av systemet med utkomstskydd för arbetslösa, varvid byråerna i stället kunde fokusera på effektivare arbetsförmedling och aktivering av kunderna. Avsikten är att främja arbetskraftens rörlighet genom att under vissa förhållanden utvidga skyldigheten att ta emot arbete också utanför pendlingsregionen. Familjedagvårdare och vissa andra som utan självförvällande är förhindrade att utföra arbete ska få arbetslöshetsförmån under bestämda förutsättningar.

Utskottet anser att propositionens utgångspunkter och mål är bra och lämpliga. Med hänvisning till propositionsmotiven och annan utredning tillstyrker utskottet lagförslaget, men med följande kommentarer.

Utskottet anser det nödvändigt att effektivisera arbets- och näringsbyråernas verksamhet genom att föra över uppgifter till de som betalar ut ersättningar och genom att förenkla utkomstskyddbestämmelserna. Utskottet understryker att de resurser som frigörs till följd av de föreslagna rationaliseringarna bör inriktas på per-

sonlig service till arbetssökande. I synnerhet för unga personer, långtidarbetslösa och kunder som inte känner till byråernas service och sätt att arbeta är det viktigt att få personlig service. Utskottet påpekar att alla kunder inte har möjlighet att använda elektroniska tjänster eller att de av en eller annan orsak upplever det som svårt att använda sådana tjänster.

Det är viktigt med åtgärder som främjar arbetskraftens rörlighet men utskottet anser ändå att det finns skäl att precisera de bestämmelser som föreslås i propositionen.

Det måste finnas tydliga anvisningar för hur de nya bestämmelserna ska sättas i verket och praxis bör vara överensstämmande i hela landet.

Kundrelation som bygger på förtroende

Propositionen tar ett steg mot att skapa kundrelationer som bygger på förtroende då man avstår från kravet på att arbete i företag, sysselsättning i eget arbete och avslutade studier ska bevisas med betyg och utredningar. Utskottet anser detta vara mycket välkommet och lämpligt och påpekar att ett ömsesidigt förtroende mellan den arbetssökande och arbets- och näringsbyråerna gör det lättare att beakta individuella behov och snabbare komma fram till hur varje kund ska kunna hitta lämplig sysselsättning. Utskottet noterar också att det nya sättet att arbeta kan leda

till ofrivilliga misstag eller uppsåtligt missbruk som undergräver tilltron till och acceptansen för systemet med utkomstskydd och som på grund av eventuella återkrav har negativa följder för dem som får arbetslöshetsförmåner. Det är angeläget att effekterna av reformen följs upp och att missförhållanden rättas till i förekommande fall.

Familjedagvårdares rätt till arbetslöshetsförmåner

Normalt permitteras inte kommunala familjedagvårdare under den tid kommunen inte har reserverat vårdplatser hos dem trots att ingen lön betalas för sådana perioder. Eftersom familjedagvårdarna inte permitteras har de inte heller rätt till arbetslöshetsförmåner på grund av ett existerande arbetsförhållande. I propositionen föreslås det att vårdarna i dessa situationer ska ha rätt till förmånerna av skäl som kan jämföras med permittering. Utskottet anser att förslaget är viktigt och bra men fäster ändå uppmärksamhet vid att reformen inte tryggar familjedagvårdarnas rätt till arbetslöshetsförmåner då förtjänsten minskar på grund att så få barn har anvisats dem. Utskottet menar att familjedagvårdarnas rätt till jämkad arbetslöshetsförmån vid minskad förtjänst som inte beror på vårdaren själv måste utredas.

Rätt till arbetslöshetsförmåner för en ung person under 25 år utan utbildning

En person under 25 år utan utbildning har vid arbetslöshet inte rätt till arbetslöshetsförmåner om han eller hon låter bli att söka till en utbildning som ger yrkesfärdigheter eller till gymnasiet och som inleds på hösten. Arbetslöshetsförmånen upphör trots att den unga eventuellt i början av höstterminen skulle delta i sysselsättningsfrämjande service. I propositionen föreslås att bestämmelsen ändras så att den unga personens rätt till arbetslöshetsförmån kvarstår under den tid den sysselsättningsfrämjande servicen pågår. Utskottet anser att förslaget är mycket bra och ett viktigt incitament för att få unga personer in i sysselsättningsfrämjande service.

Från början av 2013 slopades skyldigheten för unga personer utan utbildning att söka utbildningsplats för vårterminen eftersom det fanns så väldigt få platser och alternativ. Nu föreslås ingen ändring i detta förhållande men unga personers rätt till arbetslöshetsförmåner skärps i fråga om utbildning som inleds på våren så till vida att rätten till förmåner går förlorad om personen låter bli att inleda en utbildning som startar på våren och där han eller hon har tagit emot studieplatsen. Avsikten är att uppmuntra unga personer att i stället för att gå sysslolösa inleda studier, om arbetslöshet är det enda alternativet till skolgång.

Utskottet menar att det är viktigt att unga styrs mot yrkesutbildning och att utbildningen är central när det gäller att säkra unga personers position på arbetsmarknaden. För de flesta ungdomar är utbildning ett relevant och bättre alternativ än arbetslöshet. Men ändringsförslaget är inte alldeles lätt att genomföra, anser utskottet, eftersom det försätter de unga i en ojämlik situation beroende på om de har sökt till någon utbildning eller inte. Utskottet befarar också att ändringen kan leda till att mindre bemedlade och unga som har svårt att hitta sin egen bransch undviker att söka sig till en utbildning vid hot om att förlora det ekonomiska bidraget.

Vägran att ta emot ett jobb på grund av arbetsresa

En person har rätt att utan förlust av arbetslöshetsförmåner vägra ta emot ett jobb som befinner sig 80 kilometer från personens faktiska bostad, om de dagliga resorna vid heltidsarbete skulle överstiga i genomsnitt tre timmar och vid deltidsarbete i genomsnitt två timmar. Vid bedömningen av den tid som går åt till den dagliga arbetsresan beaktar man förutom kollektivtrafiken till exempel möjligheten att använda egen bil och cykel samt möjligheten att gå till fots. Enligt 2 kap. 6 § 2-4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är man skyldig att ta emot jobb utanför pendlingsregionen bland annat då arbetet är varaktigt och utkomsten tryggad, det på den nya orten finns en bostad som är lämplig för personen och dennes familj och då den ar-

betssökande inte har vägande personliga skäl att vägra ta emot arbetet.

Påföljdssystemet vid utkomstskydd för arbetslösa skulle enligt propositionen i större omfattning än för närvarande stödja arbetslösa att ta emot arbete också utanför pendlingsregionen, när detta är möjligt med hänsyn till trafikförbindelserna. Det föreslås därför att en arbetslös, utöver de omständigheter som nämns ovan och som förpliktar till att ta emot erbjudet arbete, också skulle vara skyldig att ta emot arbete utanför sin pendlingsregion om de dagliga arbetsresorna med kollektiva trafikmedel eller transport som arbetsgivaren ordnar inte skulle överstiga tre timmar i genomsnitt vid heldagsarbete och två timmar vid deltidsarbete.

Enligt sakkunnigutredning till utskottet som hänvisar till ett utlåtande av grundlagsutskottet (GrUU 11/2010 rd) är utvidgningen av skyldigheten att ta emot arbete problematisk med hänsyn till den fria rörlighet som tryggas i 9 § i grundlagen. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att skyldigheten att ta emot arbete även inom en pendlingsregion utan fallspecifik tillämpning kan leda till ett slutresultat som står i strid med bestämmelsen om den grundläggande friheten att välja bostadsort. De fallspecifika omständigheterna beaktas emellertid i tillräcklig omfattning med de begränsningar i fråga om arbetsresornas utsträckning i tid som föreslås.

Förslagets tidsgränser för arbetsresor är emellertid inte absoluta när den arbetssökande erbjuder arbete utanför pendlingsregionen, utan för att vägran att ta emot arbete ska betraktas som giltig borde den också uppfylla de villkor som ställs i 2 a kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det föreslås att bestämmelserna överförs till den nya 2 a kap. 6 a §. En arbetssökande blir därmed skyldig att ta emot arbete utanför pendlingsregionen även om arbetsresan överskrider den föreskrivna tiden om han eller hon inte kan åberopa några andra skäl för vägran. Utskottet anser det nödvändigt att ändra den föreslagna paragrafen så att en arbetslös ska ha rätt att vägra ta emot arbete utanför pendlingsregionen enbart på grunder som sammanhänger med arbetsresans längd.

Vägran att ta emot arbete på grund av kostnader

Med stöd av 2 a kap. 5 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har en arbetslös rätt att vägra ta emot arbete om det är fråga om ett deltidsarbete och den jämkade arbetslöshetsförmån som eventuellt betalas till honom eller henne, efter avdrag av kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den arbetslöshetsförmån som annars betalas till honom eller henne. Det finns ingen motsvarande bestämmelse som beaktar kostnader om det rör sig om ett heltidsarbete.

Utskottet noterar att en arbetsplats som i fall av goda trafikförbindelser faller inom ramen för tretimmarsgränsen gott och väl kan befinna sig långt från den arbetslösas boningsort och då kan kostnaderna för arbetsresorna uppgå till rentav flera hundra euro per månad. I låglönebranscher kan även ett heltidsarbete i sådana fall i praktiken vara ekonomiskt olönsamt på ett sådant sätt att det skulle vara oskäligt gentemot den arbetslösa att ta emot arbetet. Samtidigt påpekar utskottet att det med hänsyn till statsfinanserna vore bra med skäligare priser på pendlarbiljetter hos t.ex. VR.

Utskottet föreslår att 2 a kap. 5 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att en arbetslös har rätt att vägra ta emot också ett heltidsarbete om den lön och jämkade arbetslöshetsförmån som eventuellt betalas till honom eller henne, efter avdrag av kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den arbetslöshetsförmån som annars betalas till honom eller henne.

Utskottet påpekar att en person på grundval av 2 a kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har giltig orsak att lämna arbetet inom tre månader från det att anställningsförhållandet inleddes, under förutsättning att arbetsplatsen är belägen utanför pendlingsregionen eller att de dagliga arbetsresorna vid heltidsarbete överstiger i genomsnitt tre timmar och vid deltidsarbete i genomsnitt två timmar. Enligt utskottet är det inte ändamålsenligt att ge förpliktande ar-

betserbjudanden i en situation där kostnaderna till följd av att den arbetslösa tar emot arbetet blir så höga att slutresultatet blir oskäligt. Därför bör förpliktande arbetserbjudanden i första hand koncentrera sig till pendlingsregionen.

Sysselsättningsplan per telefon

En arbetssökande behöver inte nödvändigtvis infinna sig personligen på en arbets- och näringsbyrå för att utarbeta eller justera sin sysselsättningsplan utan saken kan skötas per telefon vid en tidpunkt som byrån har meddelat på förhand, om parterna kommit överens om ett sådant förfarande. Om en arbetssökande inte nås per telefon vid den överenskomna tidpunkten betraktas detta som vägran att utarbeta sysselsättningsplan (2 a kap. 10 §) och en karens om 30 dagar kan därmed utsättas för den arbetssökande.

I propositionen föreslås det att för att alla ska behandlas lika ska en arbetssökande som inte nås per telefon bemötas på samma sätt som den som inte kommer till det möte där en sysselsättningsplan ska utarbetas. Påföljden skulle då med avvikelse från nuvarande praxis bestämmas enligt 2 a kap. 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa om uteblivande från möte och kunna vara högst 15 dagar. Ett villkor för karensen är att arbets- och näringsbyrån på förhand meddelat den arbetssökande vid vilken tidpunkt telefonsamtalet ska äga rum. Det ska anses tillräckligt att den arbetssökande på en dag när får veta när byrån kommer att ta kontakt och då se till att hen är anträffbar eller utan dröjsmål besvarar byråns anmaning att ringa upp.

Utskottet anser att möjligheten att sköta ärenden per telefon och genom nätförbindelse är bra och rationellt både för den arbetssökande och för arbets- och näringsbyrån. Men det är problematiskt med tanke på den arbetssökandes rättstrygghet att bestämma en påföljd vid telefonkontakt. Slumpen kan avgöra om telefonkontakt kan upprättas och ett misslyckat försök kan vara oberoende av den arbetssökande t.ex. för att telefonen har gått sönder eller för att den arbetssökande befinner sig utanför täckningsområdet. Det kan dessutom av skäl som beror på arbets- och näringsbyrån vara svårt eller rentav omöj-

ligt för den arbetssökande att utan dröjsmål besvara en anmaning att ringa upp. Enligt utredning till utskottet har det på många orter varit svårt att få kontakt med arbets- och näringsbyrån och den som ringer upp har varit tvungen att göra upprepade försök eller köa en lång stund. Utskottet föreslår därför att den ändring av 2 a kap. 9 § 3 mom. som föreslås i propositionen stryks.

Utskottet anser att den arbetssökandes rättigheter och skyldigheter vid telefonkontakt måste vara klart fastställda och förutsägbara och att praxis ska vara enhetlig i hela landet. Utskottet ställer sig positivt till det förslag som framförs i arbets- och näringsministeriets genmäle till utskottet, där ministeriet föreslår att förfarandet vid upprättande av en sysselsättningsplan preciseras så att 2 a kap. 10 § om vägran att utarbeta sysselsättningsplan kompletteras med en bestämmelse enligt vilken det att någon inte har kunnat nås per telefon inte är en påföljdsgrund. En arbetssökande som inte nås per telefon ska kallas till arbets- och näringsbyrån för att utarbeta eller justera sysselsättningsplanen.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2 kap. Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

13 §. Rätt till arbetslöshetsförmån för unga personer som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter. Paragrafens 2 mom. föreslås få en tydligare utformning och ordet "hösten" i c punkten ändras till "höstterminen". Avsikten är inte att ändra bestämmelsens innehåll i sak.

2 a kap. Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

5 §. Giltig orsak för vägran att ta emot arbete. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att en person har rätt att vägra ta emot inte bara deltidsarbete utan också heltidsarbete om den jämkade arbetslöshetsförmån som eventuellt betalas till

honom eller henne, efter avdrag av kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den arbetslöshetsförmån som annars betalas

6 a §. *Vägran att ta emot arbete utanför pendlingsregionen.* Av skäl som framgår av den allmänna motiveringen föreslår utskottet att 2-4 mom. slopas.

9 §. *Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas.* Av skäl som framgår av den allmänna motiveringen föreslår utskottet att 3 mom. slopas.

10 §. Utskottet finner det inte motiverat att bestämma en påföljd för en arbetssökande på den grunden att arbets- och näringsbyrån inte har nått personen per telefon för att utarbeta eller justera en sysselsättningsplan. Utskottet föreslår ett nytt 2 mom. i paragrafen om detta.

2. Lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

46 §. *Ersättning för kommunens utkomststöd.* Paragrafen har ändrats genom lagen om ändring av 44 och 46 § i lagen om främjande av integration (906/2014) efter det att denna proposition lämnades. Utskottet påpekar att detta bör beaktas.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 utan ändringar och

godkänner lagförslag 1 och 3 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om utkomtskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomtskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 2 § 3 mom., 2 kap. 3 och 12 § samt 2 a kap. 6 § 2 – 4 mom., sådana de lyder, 1 kap. 2 § 3 mom. i lag 1388/2010, 2 kap. 3 och 12 § i lag 1001/2012 samt 2 a kap. 6 § 2 – 4 mom. i lag 288/2012,

ändras 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten, 2 kap. 1 § 2 mom., 5 § 4 mom., 6 § 1 mom. 2 punkten, 9 §, 11 § 1 mom. samt det inledande stycket i 3 mom. och 3 mom. 7 punkten, 13 § 2 och 3 mom., 15 och 16 §, rubriken för 2 a kap. 5 § 1 mom., 6 § samt 2 a kap. 14 § 4 mom., rubriken för 3 kap. 1 §, 7 kap. 10 § 2 mom. 4 punkten, 10 kap. 2 § 3 mom. och 4 § 1 mom. samt 11 kap. 2 § 4 mom. 18 punkten, 4 § och 12 § 1 mom. samt 13 kap. 1 § 1 mom.,

sådana de lyder, 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten, 7 kap. 10 § 2 mom. 4 punkten och 13 kap. 1 § 1 mom. i lag 1049/2013, 2 kap. 1 § 2 mom., 5 § 4 mom., 6 § 1 mom. 2 punkten, 9 §, 11 § 1 mom. samt det inledande stycket i 3 mom. och 3 mom. 7 punkten, 13 § 2 och 3 mom., 15 och 16 §, 2 a kap. 14 § 4 mom. samt 10 kap. 2 § 3 mom. och 4 § 1 mom. i lag 1001/2012, 5 § 1 mom och rubriken för 2 a kap. 6 § i lag 288/2012, 11 kap. 2 § 4 mom. 18 punkten i lag 918/2012 och 11 kap. 4 § i lagarna 1001/2012 och 1049/2013 samt rubriken för 3 kap. 1 § och 11 kap. 12 § 1 mom. i lag 1188/2009, samt

fogas till 2 a kap. en ny 6 a § och till 2 a kap. 10 §, sådan den lyder i lag 288/2012, ett nytt 3 mom., till 3 kap. 1 §, sådan den lyder i lagarna 1188/2009 och 1049/2013, ett nytt 3 mom., till 7 kap. en ny 2 §, i stället för den 2 § som upphävts genom lag 1388/2010, samt till 11 kap. 2 § 4 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 313/2010 och 918/2012, en ny 19 punkt som följer:

1 kap.	examen och ger yrkesfärdigheter, gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 2 punkten eller motsvarande studier utomlands. (3 mom. som i RP)
Allmänna bestämmelser	
(Som i RP)	
2 kap.	15 och 16 § (Som i RP)
Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner	2 a kap.
1, 5, 6, 9 och 11 § (Som i RP)	Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda
13 §	5 § (Ny)
<i>Rätt till arbetslöshetsförmån för unga personer som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter</i>	<i>Giltig orsak för vägran att ta emot arbete</i>
— — — — —	En person har giltig orsak att vägra ta emot erbjudet <i>arbete</i> då lönen för arbetet och den jämka- de arbetslöshetsförmån som eventuellt betalas till honom eller henne, efter avdrag av kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den arbetslöshetsförmån som annars betalas till honom eller henne.
(<i>Utesl.</i>) En ung person som saknar utbildning (<i>utesl.</i>) har (<i>utesl.</i>) inte rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet	— — — — —
1) från början av höstterminen, <i>om han eller hon utan giltig orsak,</i>	6 § (Som i RP)
a) låtit bli att söka en studieplats på det sätt som avses i 1 mom.,	6 a § (1 mom. som i RP) (2—4 mom. <i>utesl.</i>)
b) genom sitt eget förfarande har orsakat att han eller hon inte blir antagen till en sådan studieplats som avses i 1 mom., eller	9 §
c) på något annat sätt har vägrat ta emot en sådan studieplats som avses i 1 mom.	<i>Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas</i>
2) från och med den tidpunkt då den unga personen <i>utan giltig orsak</i> låter bli att inleda en sådan utbildning efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och ger yrkesfärdigheter eller gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 2 punkten, om utbildningen och studierna börjar vid en annan tidpunkt än <i>höstterminen,</i>	— — — — —
3) från och med den tidpunkt då den unga personen <i>utan giltig orsak</i> avbryter en utbildning efter grundskolan eller gymnasiet som leder till	(3 mom. <i>utesl.</i>)

10 § (Ny)	10 kap.
Vägran att utarbeta sysselsättningsplan	Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service
— — — — —	(Som i RP)
En arbetssökande anses inte har förfarit på det sätt som avses i 1 mom. på den grunden att han eller hon inte har kunnat nås per telefon i syfte att utarbeta eller revidera en sysselsättningsplan. (Nytt 2 mom.)	11 kap.
14 § (Som i RP)	Bestämmelser om verkställighet (Som i RP)
3 kap.	13 kap.
Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner (Som i RP)	Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter (Som i RP)
7 kap.	<u>Ikraftträdandebestämmelsen</u> (1—5 mom. som i RP)
Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd (Som i RP)	6. På vägran att ta emot arbete som har inträffat innan denna lag trädde i kraft tillämpas 2 a kap. 5 § 1 mom. och 6 § i den lydelse de hade när denna lag trädde i kraft. 7. Om arbetssökanden har förfarit så som avses i 2 a kap. 10 § i denna lag innan lagen trädde i kraft, tillämpas på arbetssökandens rätt att få arbetslöshetsförmån 2 a kap. 10 §, i den lydelse den hade när denna lag trädde i kraft. (8—10 mom. som i RP)

3.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (1386/2010) 17 § 4 mom. 19 §, det inledande stycket i 22 § 1 mom., 23 § 1 mom., 46 §, 51 § 1 mom. 1 punkten, 82 § 3 mom. och 84 § 1 mom., av dem 46 § sådan den lyder i lag 906/2014, som följer:

17, 19, 22 och 23 §
(Som i RP)

46 §

Ersättning för kommunens utkomststöd

Kommunen ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats för betalning av (*utesl.*) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd *eller landskapslagen om tillämpning i*

landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998/66) till en person som avses i 2§ 2 och 3 mom..

51, 82 och 84 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 27 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml
medl. Anna Kontula /vänst
Laila Koskela /cent
Jari Lindström /saf
Eeva-Maria Maijala /cent
Lea Mäkipää /saf
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Elisabeth Naucélér /sv
Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent
Kristiina Salonen /sd
Arto Satonen /saml
Eero Suutari /saml
Katja Taimela /sd
Jani Toivola /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.

RESERVATION

Motivering

Propositionen innehåller många bra förslag som är värda understöd och som syftar till att minska byråkratin kring utkomstskyddet. I betänkandet ingår också förslag som går ett steg längre än propositionen, bl.a. förslaget att avstå från telefonkarensen.

Men propositionen innehåller också två problematiska punkter. För det första skärps utbildningskravet på personer under 25 år ytterligare trots att det inte finns bevis för att villkorandet av utkomstskyddet skulle ha motverkat marginalisering av unga. De senaste årens sanktionslinje har tvärtom mer än fördubblat antalet hushåll utan inkomster. I den statistiken sticker i synnerhet unga under 25 år ut, sannolikt just på grund av de specialvillkor som ingår i utkomstskyddslagstiftningen. Enligt experter som utskottet har hört leder avbrott i utkomstskyddet lätt till att unga personer försvinner från arbetskraftsservicens radar. Det är därför sannolikare att effekten av sanktionerna blir att ungdomar hotas av utslagning.

Människor kan försättas i olika ställning på grund av ålder endast om syftet med särbehandlingen är samhälleligt önskvärt och medlen för

att nå målet är proportionerliga. Mot bakgrunden av detta borde specialvillkoren för att personer under 25 ska komma i åtnjutande av utkomststöd upphävas eller åtminstone ses över som en helhet.

Det andra problemet i propositionen är utvidgningen av skyldigheten att ta emot arbete utanför pendlingsregionen. Bestämmelsen om hela tre timmar långa arbetsresor (undantagsvis tillåter propositionen mycket längre resor) kan bli oskälig för t.ex. den som har en omsorgsplikt. Propositionen räknar upp skäl på grund av vilka en person skulle ha en giltig orsak att vägra ta emot arbete men så länge dessa grunder inte nämns i lagen blir det Arbetskraftsmyndigheternas sak att pröva dem. Detta kan leda till speciella (regionala) praxisar som gör att lagen blir svårförutsägbar för den arbetslösa.

Förslag

Jag föreslår

att lagförslagen godkänns enligt betänkandet men att i 2 kap. 13 § och 2 a kap. 6 a § i lagförslag 1 utesluts.

Helsingfors den 27 november 2014

Anna Kontula /vänst